

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА
ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ
В ЦИФРОВУ ЕПОХУ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху:
сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квіт-
ня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса :
Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практич-
них напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних
в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнто-
ваних досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права,
функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації
суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністра-
тивного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а
також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, кри-
міналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності
прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права
і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського,
земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисци-
плінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світо-
вих соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємни-
цтва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження
у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного
моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, пере-
кладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та прак-
тиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних тех-
нологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Hrebeniuk Dmytro

BETWEEN UNIVERSALISM AND FRAGMENTATION: THE EVOLUTION OF INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS STANDARDS 225

Бугаєць Альона Сергіївна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА. 228

Бондарюк Ольга Олегівна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИКРАДЕННЯ ДІТЕЙ У МІЖНАРОДНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРАВІ. 230

Галат Владислав Ігорович

ЗАКОНОДАВЧА ЕВОЛЮЦІЯ СТАТТІ 25 КОНВЕНЦІЇ ООН ПРО МІЖНАРОДНУ КУПІВЛЮ-ПРОДАЖ ТОВАРІВ: ВІД ПРОЄКТУ ДО СУЧАСНОГО ФОРМУЛЮВАННЯ 234

Жакун Маргарита Юріївна

ВОЄННА ДИПЛОМАТІЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ. 237

Івахненко Єлизавета Олександрівна

СТАНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНИХ ТА ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ У ХІХ – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ 241

Ковальчук Андрій Трохимович

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВІЙСЬКОВИХ ЗАГРОЗ 245

Омельченко Іван Ігорович

СТАНОВЛЕННЯ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ. 248

Островерхий Олександр Олександрович

ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НАЙВИЩОГО КЕРІВНИЦТВА ДЕРЖАВИ ЗА ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ У ХХІ СТОЛІТТІ 251

Раздорозний Герман Юрійович

УЧАСТЬ АДВОКАТІВ У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ 253

Редченко Ярослав Олександрович

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ. 255

Ругало Богдан Андрійович

ІШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 259

Самойлюк Дмитро Геннадійович

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДОКАЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ 262

Taylor Alla Valeriivna

UNIVERSAL PERIODIC REVIEW AS A MECHANISM FOR MONITORING HUMAN RIGHTS IN ISLAMIC STATES 265

Фасій Анастасія Володимирівна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИМУСОВОГО ЛІКУВАННЯ В УМОВАХ ГУМАНІТАРНИХ КРИЗ: КОНВЕРГЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА СТАНДАРТІВ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я 268

Чернявський Марк Віталійович

ЦИФРОВІЗАЦІЯ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ООН ЯК НОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ. 272

Ciornii Inesa

ANTARCTICA, HUMAN RIGHTS AND INTERNATIONAL LEGAL RESPONSIBILITY: UKRAINE'S LEGAL PERSPECTIVE FROM THE AKADEMIK VERNADSKY STATION 274

Чернявський Марк Віталійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри міжнародного та європейського права*

ЦИФРОВІЗАЦІЯ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ООН ЯК НОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

У сучасних умовах трансформації міжнародної системи безпеки та зростання кількості збройних конфліктів особливого значення набуває діяльність Організації Об'єднаних Націй у сфері підтримання міжнародного миру та безпеки. Миротворчі операції ООН є одним із ключових механізмів реагування міжнародного співтовариства на конфлікти та кризові ситуації, спрямованих на стабілізацію регіонів, захист цивільного населення та сприяння мирному врегулюванню спорів.

Водночас розвиток інформаційних та цифрових технологій істотно впливає на характер сучасних миротворчих операцій. Використання супутникового моніторингу, безпілотних літальних апаратів, систем аналізу великих даних, цифрових платформ комунікації та інших технологічних інструментів відкриває нові можливості для підвищення ефективності діяльності миротворчих місій ООН. Цифровізація дозволяє покращити збір та аналіз інформації, оперативність реагування на загрози, координацію між учасниками місій та захист цивільного населення.

Разом з тим, інтеграція цифрових технологій у миротворчу діяльність породжує нові виклики для міжнародного права, зокрема щодо питань захисту даних, дотримання прав людини, кібербезпеки та правового регулювання використання новітніх технологій у зонах конфлікту. У зв'язку з цим дослідження цифровізації миротворчих операцій ООН як нового елемента системи міжнародної безпеки у міжнародному праві є актуальним і потребує комплексного наукового аналізу.

Миротворчі операції Організації Об'єднаних Націй є важливим елементом сучасної системи міжнародної безпеки, спрямованим на запобігання конфліктам, стабілізацію постконфліктних територій та підтримання миру. У сучасних умовах ускладнення міжнародних конфліктів та появи нових загроз ефективність миротворчої діяльності дедалі більше залежить від використання інноваційних технологій і цифрових інструментів. У зв'язку з цим, цифровізація миротворчих операцій ООН поступово стає важливим чинником трансформації механізмів забезпечення міжнародної безпеки.

Розвиток цифрових технологій суттєво змінює характер миротворчих операцій. Сучасні місії ООН дедалі активніше використовують супутникові системи спостереження, безпілотні літальні апарати, системи аналізу великих даних, геоінформаційні системи та цифрові платформи для обміну інформацією. Такі технології дозволяють підвищити рівень ситуаційної обізнаності, покращити

моніторинг конфліктних територій і оперативніше реагувати на загрози [1]. Зокрема, використання супутникових технологій і безпілотних літальних апаратів дає можливість здійснювати дистанційне спостереження за ситуацією у зонах конфлікту, фіксувати переміщення збройних формувань та виявляти потенційні загрози. Це сприяє підвищенню ефективності патрулювання та забезпеченню безпеки цивільного населення. Крім того, застосування систем аналізу даних і геоінформаційних технологій дозволяє обробляти значні обсяги інформації та формувати більш точну оцінку безпекової ситуації. Завдяки цьому миротворчі місії можуть краще планувати свою діяльність і більш оперативно реагувати на зміни в конфліктному середовищі.

Окрім технічних засобів спостереження, дедалі більшого значення набуває використання цифрових інформаційних систем для обробки та аналізу даних. У межах стратегії цифрової трансформації миротворчих операцій ООН впроваджуються спеціальні цифрові платформи, які забезпечують збір, аналіз і візуалізацію інформації щодо подій у зоні конфлікту, що дозволяє більш ефективно планувати патрулювання, координувати дії персоналу та оперативно реагувати на інциденти. Використання таких інструментів сприяє підвищенню ефективності управління місіями та посиленню безпеки як миротворців, так і цивільного населення [2].

Водночас цифровізація миротворчих операцій створює нові можливості для раннього попередження конфліктів. Аналіз великих масивів даних, отриманих із різних джерел, включаючи соціальні мережі, супутникові зображення та інформацію місцевих громад, дозволяє прогнозувати потенційні загрози та своєчасно реагувати на ескалацію насильства. Дослідники зазначають, що використання інформаційно-комунікаційних технологій, краудсорсингових платформ і цифрових мереж комунікації може сприяти ефективнішому запобіганню конфліктам та залученню місцевого населення до процесів миробудування.

Водночас впровадження цифрових технологій у миротворчу діяльність породжує низку нових викликів для міжнародного права. Зокрема, виникають питання щодо міжнародно-правового регулювання використання безпілотних систем, захисту персональних даних, дотримання прав людини та забезпечення кібербезпеки у зонах конфлікту. Міжнародне співтовариство визнає необхідність належного міжнародно-правового регулювання цих процесів, адже застосування нових технологій має здійснюватися з урахуванням принципів суверенітету держав, міжнародного гуманітарного права та стандартів захисту прав людини [3].

Отже, слід зазначити, що цифровізація миротворчих операцій стає важливим напрямом розвитку діяльності ООН у сфері підтримання міжнародного миру та безпеки. Використання сучасних цифрових технологій, зокрема супутникових систем спостереження, безпілотних літальних апаратів, геоінформаційних систем та інструментів аналізу даних, сприяє підвищенню ефективності моніторингу конфліктних територій, оперативності реагування на загрози та рівня захи-

сту цивільного населення. Водночас інтеграція таких технологій у миротворчу діяльність зумовлює необхідність подальшого розвитку міжнародно-правового регулювання, спрямованого на забезпечення дотримання принципів міжнародного права, прав людини та кібербезпеки. Таким чином, цифровізація миротворчих операцій ООН може розглядатися як важливий елемент трансформації сучасної системи міжнародної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Esberg J., Mikulaschek . Digital Technologies, Peace and Security: Challenges and Opportunities for United Nations Peace Operations. URL: https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/esberg_and_mikulaschek_-_conflict_peace_and_digital_technologies_-_v3_210825.pdf
2. Strategy for the Digital Transformation of UN Peacekeeping. URL: <https://peacekeeping.un.org/en/strategy-digital-transformation-of-un-peacekeeping>
3. Harness Digital Technology to Protect Peacekeepers, Civilians, Security Council Urges, Adopting Presidential Statement. URL: <https://press.un.org/en/2021/sc14607.doc.htm>

Ключові слова: миротворчі операції, міжнародне право, міжнародна система, міжнародна безпека, ООН, права людини, трансформація, цифровізація, цифрові технології.

Key words: peacekeeping operations, international law, international system, international security, UN, human rights, transformation, digitalization, digital technologies.

Ciornii Inesa

*National University «Odesa Law Academy»,
Postgraduate Student, Department of International and European Law*

ANTARCTICA, HUMAN RIGHTS AND INTERNATIONAL LEGAL RESPONSIBILITY: UKRAINE'S LEGAL PERSPECTIVE FROM THE AKADEMIK VERNADSKY STATION

Antarctica represents a sui generis legal regime in which territorial sovereignty claims are held in abeyance under Article IV of the Antarctic Treaty. Under this framework, no state may assert, expand or deny claims for the duration of the Treaty, ensuring a cooperative international framework among Antarctic Treaty Parties [10, p. 1-25].

The 1959 Antarctic Treaty, together with its associated protocols, establishes normative frameworks for peaceful purposes [1, art. I] and scientific cooperation [1, art. II]. The Environmental Protocol, introduced in 1991 as the Madrid Protocol, reinforces obligations for environmental protection, reflecting the evolution of Antarctic governance.

The «freezing» of territorial claims does not constitute a renunciation of sovereignty. Instead, it allows states like Ukraine to exercise functional ownership over stations such